

PARENTESEN

november 2018 nr. 8

www.pargas.spfpension.fi

Bajkal	3
Föredragningslista	5
Ordförandens spalt	6
Ella Jansson jag minns	7
Aleksis Kivi	8
Händelsekalendern	9
PSP	10
Hobby- & programgrupperna	11
Resor	12
Bowlarna på vår igen	13
Recycle IT	14

Den spikraka vägen mellan Irkutsk och Bajkal.

Två kosacker sjunger sin hälsning.

Ner till 163 m i simulerad u-båt.

"Kryssningsfartygen" m/s Isberg och m/s Haj

Bajkal är STOR!

Bajkal strand

Fisktorget vid Bajkal.

Bajkal.

Resan längs transsibiriska järnvägen fortsätter..... Vi är något luggslitna, efter tre nätter och drygt två dagar på tåget genom ryska Sibirien då vi stiger av i Irkutsk. I staden finns universitet, flera kyrkor, många snofsiga restauranter, kvarter med museala trähus, sovjettidens hyreskaserner och floderna Angara och Irkut. Ungdomar som strövar i stadens restaurangkvarter verkar vara framåt och ser med öppna ögon på den ryska framtiden i en global värld.

Men nu till sjön Bajkal med stort S:
Så här kan vi läsa ur källorna:
"Bajkalsjöns största djup ligger på 1642 m, genomsnittet är cirka 730 m. Med en yta på 31 494 kvadratkilometer och en volym på 23 600 kubikkilometer är Bajkalsjön världens till ytan sjätte största sjö, till volymen världens näst största (efter Kaspiska havet) och världens till volymen största sötvattenssjö. Sjön är 636 kilometer lång. Sjöns yta ligger 455 meter över havet. Det finns över 300 vattendrag som mynnar ut i sjön men den har bara ett utlopp, floden Angara, en högerbiflod till Jenisej. 1996 blev Bajkalsjön uppsatt på Unescos världsarvslista.- Bajkalsjön ligger mellan Irkutsk oblast och Burjatien, inramat av Bajkalbergen, Stanovojplatån Barguzinbergen, Burgasybergen och Sajanbergen. Sjön ligger i Bajkalgravsänkan, där Eurasiska kontinentalplattan och Amurplattan glider ifrån varandra med en hastighet på 3-4 millimeter per år. Gravsänkan är med sina 8-9 kilometer världens

djupaste gravsänka. Ett stort antal heta källor och förhöjd seismisk aktivitet pekar på att jordskorpan är mycket aktiv här."

Det var viktiga grunduppgifter. För att ta oss till Bajkalsjön måste vi alltså resa till Södra Sibirien. Resan kan vi göra t ex med den Transsibiriska järnvägen och då åker vi 5185 km från Moskva till Irkutsk. Men startar jag i Kuppis har jag åkt 6241 km. I tid innebär det 101 timmar och 13 minuter på tåg.

År 1960, under kalla krigets tid, skulle USA:s president Dwight Eisenhower besöka Bajkal sjön. Hans avsikt var att besöka Sovjet och då låg Irkutsk mitt emellan Moskva och Washington. Han hade också före andra världskriget besökt Bajkal och ville gärna återse trakterna. Det fanns ingen duglig väg mellan Irkutsk och Bajkal. Ryssarna ville imponera på Eisenhower och började bygga ut vägen från Irkutsk till Bajkalsjön. Den 60 km långa vägen byggdes på två månader. Vägen går spikrakt över kuperad terräng och är tidvis så skumpig att man förstärker kvaliteten förlorade mot tiden. Och Ike Eisenhower kom aldrig på besök till Irkutsk Sovjet sköt ner ett amerikanskt U-2 plan - och tanken på ett besök vid Bajkals strand blev avskaffad.

Efter den skumpiga bussfärd då vi befarade att vi i uppförsbackarna snart skulle få stiga ur och skuffa bussen kom vi fram till det etnografiska friluftsmuseet Taltsy. Museet är uppbyggt helt i trä 1969

längs floden Angaras strand. De värdefullaste byggnaderna är "Frälsningsporten" (1667) tillhörande en träfästning, som flyttats hit från Ilimsk, samt ett kosack-kapell från 1679. Här kan man träffa på välsjungande kosacker som tar sig tid att sjunga för turister, uppbyggda byggnader från tidigt 1800-tal samt försäljningsstånd med lokala produkter längs museivägen som går ner till flodens strand.

Sedan skumpar vi igen längs den raka vägen med vackra vyer över lövträd och betande kor.

Nästa hållpunkt blir sedan Limnologiska museet vid Bajkal sjöns strand. Här får vi veta allt om Bajkalsjön – allt som ryms in i huvudet -: sjöns uppkomst, de 2600 olika djurarterna i sjön, därav är 93 % endemiska (=unika för denna sjö). Det finns 53 olika fiskarter. Den mest kända fisken är kanske omul-fisken. Den är numera fridlyst, men säljs ändå under disk. Fettulkarna lever på ca 200-500 m:s djup. Fettulken är basföda för Bajkalsälen, en trevlig liten rund säl, som vi kunde hälsa på i akvariet. Ca 90 % av sjöns biomassa består av ungefär 230 olika arter av märkräfter. Speciell är en liten kräfta (*Epischura baikalensis*) som är endast 1,5 mm lång och äter de minsta algerna och bakterierna. Tack vare de många kräftdjuren, som äter upp avfallet i sjön, är Bajkal sjöns vatten klart och man kan se långt ner genom klart vatten. I museet fick vi gå in i en "Ubåt" och kunde genom fönstren se hur filmens förtrollade värld förde oss djupare och djupare ner. Ända

ner till djupet 1637 m. Vi kunde följa med sälar och fiskar och då vi kom djupare ner slogs strålkastarna på och vi fick se vad vi annars inte kunnat se. En märklig upplevelse att få dela utrymme med djur man aldrig kunde se annanstans.

Det finns många sägner om Bajkal sjön. Sjön är av stor betydelse för trakten, man kallar sjön "Det heliga havet" och läser ur den mänskliga egenskaper. Sjön sägs vara en gammal man som ibland kan bli rasande och skicka upp arga vågor, som piskar och slår alla och envar han blivit arg på. Han är till lynnet hetsig, otålig och oberäknelig. Legenderna berättar att Kung Baikul (Bajkal sjön) hade en enda dotter Angara (floden Angara) och ingen fästman godkändes av fadern. Angara blev förälskad i den råde och brutale krigaren Jenisej (floden Jenisej) och en natt begav hon sig iväg och föll i Jenisejs armar. Numera utmynnar Angara i Jenisej, som mynnar ut i Norra Ishavet och är den sjätte största floden i världen. Fader Baikul blev så arg, då dottern Angara löpte ifrån sin far, att han kastade ett stort berg efter henne. Nu står stenen "Schamanens sten" i Angaras utlopp ur Bajkal sjön, djupet här är 1416 m och stenen sticker upp ur havet bara ett par meter. Försoning mellan fadern och det unga paret uppstod så småningom och nu flyter Bajkal sjön i lugn ström på vardera sidan av stenen in i Angara. Schamanens sten har använts som bestraffningsklippa. Brottsslingor har fått klamra sig fast vid klippan en natt och om brottslingen överlevde var han oskyldig.

Det följande vi fick uppleva var en färd på självaste sjön. Det var litet gräväder och det verkade som om det skulle bli högre sjögång, så vi var väl litet respektfulla inför "Det heliga havet" då vi i grupper på tio personer embarkerade m/s Isberg och m/s Haj för en timmes färd. Tyvärr var vattenytan så levande att det inte gick att beundra vattnets klarhet eller renhet. Det gällde mest att hålla i relingen och gunga i takt med vågorna. Den svala vinden gav en häntydan om att Sjön verkligen levde sitt eget nyckfulla liv och att man inte skulle åka nära Schamanens sten – och inte spotta i vattnet – för att inte uppröra Sjöns ande.

Bajkal sjön är i sin södra ända inte bredare än att man i klart väder kan se den andra skogiga stranden. Då Transsibiriska järnvägen byggdes 1891-1916 började man arbetet både från öster och från väster. En av de största svårigheterna var Bajkalsjön. Rälsen slutade på var sin sida av sjön och man försökte med en isbrytarfärja ta tågen över sjön. På vintern använde man slädar att transportera tåglinjens gods över sjön med. Under rysk-japanska kriget, på vårvintern 1904 var behovet att frakta trupper och krigsmaterial så stort att man byggde järnvägen över isen, men redan första tåget var för tungt och tåget försvann ner på ett djup av över en kilometer. Kung Baikul är kanske pacifist?

Nersmutsningen av Bajkal har varit betydande. Stora pappersmassfabriker i Bajkalsk

och Selenginsk har fått kredit av Världsbanken för att sanera sina anläggningar. Tyvärr torde detta inte ha förlöpt så bra och nersmutsningen fortsätter. Vårt hopp står till att Sjön och dess små kräftdjur orkar ännu en tid hålla Bajkal vid god vigör tills människan inser sitt ansvar mot naturen och förmår bli rumsren.

På gatutorget säljs en massa turistattraktioner: små statyer av lokala stenslag, T-skjortor, väskor, sobelskinn, krimskrams samt rökt omul, under disk (fisken, som är fredad och inte mera borde fiskas i Bajkal). Hemvägen till Irkutsk var lika gropig och lång som vägen dit. Men sinnet var på något sätt genomblåst av Den Heliga Havet och tankarna virrade på i större cirklar än på en vanlig hemväg.

Gunnel Jansson

Föredragningslista

1. **Höstmötet öppnas**
2. **Val av ordförande och sekreterare för mötet**
3. **Val av två protokolljusterare och två rösträknare**
4. **Konstaterande att mötet är stadgeenligt sammankallat och beslutfört**
5. **Fastställande av föredragningslistan**
6. **Fastställande av verksamhetsplan för år 2019**
7. **Fastställande av medlemsavgift för år 2019**
8. **Fastställande av budgeten för år 2019**
9. **Val av styrelseordförande för år 2019**
10. **Val av fyra styrelsemedlemmar för två år (2019–2020) i stället för dem som är i tur att avgå**
11. **Val av två verksamhetsgranskare och två suppleanter för dem för år 2019**
12. **Val av representant och suppleant till styrelsen för SPF Åboland för år 2019**
13. **Övriga stadgeenligt framlagda ärenden**
14. **Höstmötet avslutas**

Ordförandens spalt

Höstens andra seniorföreläsning i samarbete med Kombi den 14 november var en riktig publiksuccé med över 70 åhörare. Det var advokaten Lotta Laineenkare som talade om intressebevakningsfullmakter och vårdvilja, och nu blev det klart för oss alla att det är dags för den som ännu inte gjort det att utse en betrodd närstående till intressebevakningsfullmäktig och skriva en intressebevakningsfullmakt. Fullmakten aktualiseras inte så länge vi själva klarar av att sköta våra ekonomiska och andra angelägenheter, men den träder i kraft om vi förlorar den förmågan, och den underlättar situationen och sparar både byråkrati och pengar jämfört med om det är magistraten som ska utse en intressebevakare. Mer om detta kan man också läsa i handboken "Hur tryggar jag att min vilja blir respekterad?" utgiven av Finlands minnesspecialister rf (kan också hittas på webben). Jag rekommenderar varmt alla

att kontakta en jurist och få den här saken gjord i god tid innan minnet sviker.

På oktoberträffen fick vi höra Pasi Holmberg berätta om ett annat samarbetsprojekt som går ut på att elever vid Pargas svenska gymnasium får lära sig hur de kan stödja och handleda seniorer att använda pekplattor och smarttelefoner för att bl.a. stå i kontakt med myndigheter och sköta andra ärenden. Det är ett stort samarbetsprojekt som uttryckligen är förlagt till Pargas men som sedan ska kunna spridas till andra orter. På sikt ska det också hjälpa gymnasieeleverna att verka som företagare. Än så länge är projektet inne i ett inledande skede, men snart är det meningen att det ska finnas allt fler ungdomar som kan ställa upp och hjälpa allt fler seniorer – och det behövs, för det blir allt svårare att klara sig utan tillgång till dator, pekplatta eller smarttelefon. Projektet har en informell ledningsgrupp med

representanter för bl.a. Pargas svenska gymnasium, Pargas svenska pensionärer, stadens äldreråd och Partel.

Samma dag som det här numret av Parentesen börjar delas ut har vi höstmöte, och då får vi veta om den nuvarande styrelsen får förtroende att fortsätta också nästa år. Men oberoende vem som väljs in i styrelsen är jag övertygad om att den livliga och mångsidiga verksamheten fortsätter och att medlemsantalet fortsätter att öka – vi är redan över 470 medlemmar. Läs mer om hobbygrupperna och om kommande resor och andra evenemang här i Parentesen och på vår webbplats, och framför allt: delta och ha roligt!

Jag önskar alla medlemmar en glad fortsättning på den mörka hösten!

Mikael Reuter

Ella Jansson jag minns

När jag i Kungörelsen läste att ni måla Ella Janssons hus på gamla Malmen kom jag ihåg när jag och min syster bodde i den lilla gula stugan under kriget på fyrtioalet, de var på Ellas tomt. Framför vårt fönster såg vi Björkfelts brunn där vi pumpade åt oss vårt vatten. Rummet var väl menat som kokhus. En liten trappa ledde till ett vedförråd. I rummet var en stor gryta med en spis där man kunde ordna med mat. Spisen gav även litet värme som behövdes mycket väl i de kalla krigsvintrarna. En kväll blev det flygalarm vi var på skridskobanan och skrann. Alla lampor släcktes och skridskorna togs bort. Vi sprang hem till vår lilla stuga, rädda och frusna. Vi hade just kommit in då vi hörde flygplan som kastade bomber över Malmen. Bombarna var väl menade till Åbo. Bombarna föll nära vår lilla stuga på Munkviken och

en del i Kyrkfjärden. Rädda som vi var gick vi in till Ella, hon tog väl hand om oss, bjöd på te och smörgås. Den natten fick vi sova över hos henne. Under kriget fick vi lära oss att hjälpa varandra, att bättra klara kriget. Min pappa var inkallad mamma hade nog med arbete med djur och mat. Vi fick själva släpa ved på kälken från Mörkby vilket väl behövdes för att hålla stugan varm. I rummet var två sängar ett bord fyra stolar liten hylla för böcker. De stickiga strumporna var väl bra i kylan. Många av våra kläder var omsydda av gammalt. Bland annat våra kappor hade varit Torkel och Edgar Essens paletåer.

Klädkuponger fanns nog, men varorna lyste med sin frånvaro. När jag konfirmerades behövdes kuponger att köpa tyg till klänning och skor. Sigurd Öhrnberg måste intyga

att vi besökte skriftskolan. Skolarbetet kunde inte väl gå så bra i dessa svåra tider. Det gick som det gick. Med avgångsbetyg i handen var jag redo för arbetslivet. Var 3 månader i Siuro hos Borgenström för att lära mig finska, men kom hem svensk. En praktikantplats blev ledig på Pargas posten. Min första tjänst. Fick efter praktik tiden brev att jag var antagen till postkurs, men om man inte fortsätter i statens tjänst så måste man betala tillbaka alla kurspengar (kursen var gratis). Det gick som det gick. Det blev en annan fortsättning.

Pargas den 6 juli 2018

Ruth

“En pensionär skall se framåt, minnas bakåt och leva i nuet!”

Ingången från gatan. Brunnstornet finns ännu på plats.

Huvudingången till Ella Janssons hus.

Detta skjul finns väl ännu där på innrgården. Kanske där fanns ett gästrum där gardiner syns.

Framgångsrika människor begår också misstag. Skillnaden är att de inte ger upp.

Conrad Hilton

Vi kan inte välja ramen för vårt öde, men vad vi sätter in i den är vårt eget val.

Dag Hammarskjöld

Man är inte alltid glad när man är snäll men man är alltid snäll när man är glad.

Oscar Wilde

Om man tänker efter en stund kan det hända att man kommer fram till ett mycket viktigt beslut.

Nalle Puh

Det är en stor fördel att tidigt begå de misstag man kan lära något av.

Winston Churchill

Visdom är inte en produkt av skolning, utan ett livslångt försök att skaffa sig den.

Albert Einstein

Aleksis Kivi. Seniorföreläsning 10.10 2018

Aleksis Kivi 1834-1872

Harri Raitis, författare och sekreterare för Turun Aleksis Kivi-kerho, inledde höstens seniorföreläsningar den 10 oktober på Aleksis Kivis födelsedag som också är den finska litteraturens dag.

Aleksis Stenvall var hemma från Nurmijärvi där hans far var skraddare. Både hans far och mor hade gått några år i skolan, vilket ju inte var vanligt i början på 1800-talet. Hemmet var inte så fattigt som det ibland har sagts. Det fanns litteratur på hyllan, bl.a. Sveriges lagbok och Bibeln. Modern hörde till Nurmijärvis pietister och ordnade väckelserörelsens andaktsstunder i hemmet. Enligt Harri Raitis har många litteraturforskare inte insett väckelserörelsens inverkan på Aleksis Kivi. Dess dynamik och innehåll kom in i Aleksis Kivi liv inte enbart via de möten modern ordnade utan också genom söndagsskolan som kaplan Johan Fredrik Berg organiserade för att befrämja läskunnigheten. Berg var vän till Paavo Ruotsalainen, pietismens ledare som själv inte var skrivkunnig men som dikterade många brev. Nio stycken av de brev han skickade till Berg finns bevarade. Svårmodet kan t.ex. beskrivas med Paavo Ruotsalainens ord: "Osani vaan olkoon: tietämisen tuskast pois, kaik' äänetön tyhjyys olkoon." Eino Leino har däremot tagit fasta på en ljusare sida då han beskriver Aleksis Kivi med orden "I sitt hjärta bar gossen så mycket som han ville skänka folket".

Den sexåriga Aleksis gick, tillsammans med sina bröder, i den ambulerande skolan i Nurmijärvi. Läskunnighet var porten till medlemskap i det riktiga samhället. 1847 började

Aleksis Kivi sin skolgång i Helsingfors efter att ha lärt sig svenska i styrman Granbergs skola på Skatudden.

Som 14-åring skrev han sitt första skådespel, ett rövarskådespel som uppfördes i Skatuddens fängelse tillsammans med skolkamraterna. Han blev student år 1858 efter att ha studerat privat, skolgången måste avbrytas av ekonomiska skäl. Under de åren skrev Aleksis skådespelet Bröllopsdansen som antagligen utgjorde grunden för Nummisuutarit.

Året efter studentexamen skrev han in sig vid Kejsarliga Alexander universitetet i Helsingfors. Han hörde på föreläsningar av Elias Lönnrot och Fredrik Cygnaeus och läste Shakespeare.

1860 vann skådespelet Kullervo den skrivtävling som Suomalaisen Kirjallisuuden Seura hade ordnat, men först år 1864 utgavs skådespelet i bokform. I samband med detta övergick Aleksis till att använda namnet Kivi som författarnamn. Det här året flyttade han in i torpet Fanjunkars i Sjundeå som Charlotta Lönnqvist ägde. Hon blev hans beskyddarinna och mecenat trots sin fattigdom. Kaarlo Bergbom lånade pengar till publicering av skådespelet Nummisuutarit. Året därpå vann Aleksis ett litteraturpris på 2 500 mark. Runeberg, Josef Julius Wecksell och A Oksanen (August Ahlqvist) deltog i samma tävling.

1866 skrev han skådespelet "Olviretki Schleusingenissa". Inspirationen till verket hade han fått genom en notis i tidningen om en by i Tyskland där soldater från Preussen och Österrike inte mera ville strida utan valde att dricka öl! Pjäsen

har uppförts i Schleussingen efter omvägen via Aleksis Kivi och Finland.

En av orsakerna till de många skådespelen var säkert hans vänskap med Kaarlo Bergbom. 1869 uppfördes "Lea" under ledning av Kaarlo Bergbom på Nya teatern i Helsingfors.

Nu beslöt också Suomalaisen Kirjallisuuden Seura att publicera romanen "Sju bröder". Den utgavs året därpå i fyra häften som delades ut till prenumeranter! Professorn i finska språket och litteraturen August Ahlqvist skrev i sin recension att boken är "en skamfläck i den finska litteraturen". Fredrik Cygnaeus försvarade den och sällskapet beslöt att ge ut den i ett band. Aleksis Kivi upplevde Ahlqvists kritik som orimlig och den ledde till både alkoholproblem och depression. 1871 var Kivis mentala hälsa så svag att han fördes till Helsingfors och Nya Kliniken i sinnessjukhuset Lappviken. Behandlingen där ledde endast till att hans tillstånd försämrades och i mars 1872 sändes han till sin bror Albert i Tusby. Aleksis Kivi dog Sylvestermorgon 31.12 1872. Hans sista ord var "Jag lever, jag lever".

Refererat av
Kristina von Weissenberg

HÄNDELSEKALENDERN hösten 2018

Onsdag 21.11	Höstmöte och månadsträff på Brankis kl. 13.00
Måndag 26-27.11	Lillajulskryssning med Grace
Tisdag 11.12	Styrelsemöte kl. 10.30
Onsdag 19.12	Månadsträff/Julfest på Brankis kl. 12.00
Onsdag 9.1 2019	CHESS på Svenska teatern
Torsdag 31.1	Hemliga resan
Tisdag 2-9.4	Resa till Madeira

Fotogruppern samlas i Seniorum varannan tisdag kl 17 med början 11.9 (följande alltså 25.9!) Lorenz Michael, losse.michael(at)gmail.com, +358 400 233 143,

Vattenjumpa i terapibassängen i Folkhälsanhuset fredagar kl 14.15, börjar fredagen den 7 september och pågår till 21 december. Gruppen är för tillfället fulltalig. Kari P. kari@esnet.fi

Litterära Salongen. Höstens första träff är den 17.9 kl. 18.30 hos Stina och Cornelius. Vi diskuterar Merete Mazzarellas mångsidiga författarskap.

Bridgegruppen efterlyser flera spelare! Kontakta Jan-Erik Bergquist ,044 039 28 82, janerik.bergquist@parnet.fi

Höstens IT-info

Höstens IT-verksamhet fortsätter med vissa små förändringar.

IT-möten på Seniorum är nu uppdelade i tre olika träffar. Först har vi gruppen som använder pekplattor, antingen iPads eller Android pekplattor. Denna grupp har sina träffar var tredje vecka på onsdagar från 19.9 kl. 10-11.30.

I grupp två har vi användarna av Windows 10 datorer samt de som ännu använder Windows 7 eller 8. Denna grupp träffas var tredje vecka på torsdagar mellan 10-11.30. Höstens första träff är 20.9.

Höstens nyhet är **Drop-in-IT-smedjan**. Till den här nya träffen välkomnar vi sådana medlemmar som inte har någon dator, men skulle vilja skaffa sig en pekplatta eller en laptop och behöver hjälp med anskaffningen.

På Drop-in träffen får man också hjälp med att komma igång med pekplatta eller datoranvändning. Man kan lära sig att sköta sin e-post, betala räkningar på nätet osv. Drop-in träffen är också för de medlemmar som behöver handledning med en Mac dator. På Drop-in träffen kan man få personlig handledning med smarttelefoner, anskaffning och användning.

Drop-in gruppen har sina träffar på Seniorum onsdagar var tredje vecka från 26.9 kl. 10-11.30. Träffarna på hösten är 26.9, 17.10, 7.11, 28.11.

Vi träffas på Seniorum. Pentti Nyström

mobil: 0505667035, e-mail: pena@norrskata.com

Styrelsens sammansättning och funktionärer 2018

Styrelsen:

Ordförande	Mikael Reuter 040 552 49 78 mikael@undala.fi
Vice ordförande	Kristina von Weissenberg 040 455 0655 kristinavw@parnet.fi
Sekreterare	Vivan Norring-Nyström 0500 837 438 ia@norrskata.com
Skattmästare	Bror Berg 040 560 1938 laban1234@gmail.com
Övriga ledamöter	Gunnel Jansson 040 5957203/ jansson.gunnel@parnet.fi Stig Kavander 0400 222 187 swkavander@gmail.com Kurt Lindroos 0500 59 40 45 kurt.lindroos475@hotmail.fi Kari Penttinen 050 511 9777 kari@esnet.fi Maria Simberg-Sörensen 040 825 50 39 maria.ss@parnet.fi

Funktionärer:

Medlemssekreterare	Kurt Lindroos (se ovan)
Mediekontakt	Gunnel Jansson (se ovan)
Foto/klippbok	Stig Kavander (se ovan)
Teknikansvarig	Kari Penttinen (se ovan)
Resegruppen	Asta Lindholm 040 575 31 20 / lindastae@gmail.com Rauni Schleutker 040 520 43 98 / rauni.schleutker@elisanet.fi Aino Mattsson 040 844 06 98 / aino.mattsson42@gmail.com

Parentesens redaktion	Maria Simberg-Sörensen Kristina von Weissenberg
Parentesens ombrytning	Beni von Weissenberg

Webbansvarig	Carl-Gustav Nygårdas carlgustav.nygardas@gmail.com
IT-stödperson:	Pentti Nyström, 050 566 70 35, pena@norrskata.com

Medlem av SPF:s arbetsutskott:	Kristina von Weissenberg (se ovan)
Medlem av SPF:s resekommitté	Asta Lindholm (se ovan)

Föreningens webbadress	www.pargas.spfpension.fi
------------------------	--------------------------

Nya medlemmar kan anmäla sig direkt till medlemssekreteraren
Kurt Lindroos 0500 59 40 45 kurt.lindroos475@hotmail.fi eller till föreningens sekreterare
Vivan Norring-Nyström, 0500 837 438 ia@norrskata.com

Måndagar kl. 13.00 bridge i Seniorboendet på Vapparvägen.
Fredagar kl. 10.45–11.45 boule (boccia) i Kombilas utrymmen (f.d. tandvårdscentralen),
Elmgrensvägen 11. Nya medlemmar är välkomna!
Fredagar kl. 14.00 vattengympa i Folkhälsans hus.

IT, konst, musik och trädgård enligt separata kallelser från gruppledarna

Kontaktpersoner 2018

Boccia/Boule	Estrid Enlund	050 346 35 70,	essi.enlund@outlook.com
Bowling	Seppo Rajamäki	0400 46 91 92,	seppo.rajamaki1@gmail.com
Bridge	Jan-Erik Bergquist	044 039 28 82,	janerik.bergquist@gmail.com
Fotogrupp	Lorenz Michael	0400 233 143,	losse.michael@gmail.com
Da Capo	Rabbe von Weymarn	0400 11 21 93,	rabbe.weymarn@gmail.com
Encore	Maria Simberg-Sörensen	040 825 50 39,	maria.ss@parnet.fi
Konst	Marianne Saanila	040 722 62 26,	marianne.saanila@parnet.fi
Stavgång	Rainer Wahtera	040 091 2269,	rainer.wahtera@gmail.com
Trädgård	Pirkko Lehtonen	040 562 14 90,	pr.lehtonen@gmail.com
Vattengympa	Kari Penttinen	050 511 9777,	kari@esnet.fi
IT-grupperna	Pentti Nyström	050 566 7035,	pena@norrskata.com
Litterära salongen	Stina Engblom-Colliander	0400 715388,	stina202@parnet.fi
Släktforskarna	Gustav Sundström	050 5051522,	sundstroms@parnet.fi

Programgrupperna och gruppledarna för PSP:s månadsträffar

1. Beni von Weissenberg	040 545 14 35	benivw@parnet.fi
2. Mårten Malmlund	0400 71 03 12	marten.malmlund@gmail.com
3. Gunnel Jansson	040 595 72 03	jansson.gunnel@parnet.fi
4. Rainer Wahtera	0400 91 22 69	rainer.wahtera@gmail.com
5. Rose-Marie Lindroos	050 562 54 10	rose.marie48@hotmail.fi
Kurt Lindroos	0500 59 40 45	kurt.lindroos475@hotmail.fi
6. Stina Engblom Colliander	0400 71 53 88	stina202@parnet.fi
7. Riitta Seppä	044 373 12 38	seppa.arto@gmail.com
8. Agneta Hermansson	040 5413120	ahermans@abo.fi
9. Jörgen Hollstén	0400 46 36 64	jorgen.hollsten@parnet.fi
10. Siv Nygårdas	040 574 24 31	siv.nygardas@gmail.com
Aino Mattsson	040 844 06 98	aino.mattsson42@gmail.com

Släktforskargruppen träffas i allmänhet udda veckor i Seniorum tisdagar kl. 13.00

Fotogruppen träffas i allmänhet den första och tredje tisdagen i månaden på Seniorum kl 17.

OBS! Aktuellt material till Parentesen, t.ex. ändringar i gruppsammansättning eller kontaktpersoner, måste vara redaktionen tillhanda **senast en vecka före månadsträffen** för att hinna med. Även annat material i form av hågkomster, bilder eller teckningar tas gärna emot av redaktionen med samma förbehåll.

Exemplar av Parentesen kan avhämtas på Booklet, Strandvägen 16 A

PLANERADE RESOR 2018-19

LILLAJULSKRYSSNINGEN med 39 personer måndag 26.11 med Grace. Östmans buss startar kl. 19.15. Tillbaka från Åbo hamn på tisdagen startar bussen också 19.15. - **KOM IHÅG ID CHESS** onsdag 9.1.2019. Launokorpsis buss startar kl. 8.15. Föreställningen börjar kl. 12. Vi stannar på vägen för tidig lunch. De som önskar kaffe med tilltugg på teatern meddelar Asta för beställning på förhand. Pris kaffe + Chess ruta 9 euro.

FALLÅKER, Prima donnor, söndag 10.2.2019 Östmans buss startar kl. 13. Pris 45 euo. Anmälan till Aino senast 23.1.2019 och betalning senast 25.1.2019.

HEMLIG RESA torsdag 31.1

HELSINGFORS i mars under planering

MADEIRA tisdag-tisdag 2-9 april 2019. Anmälan senast 15.12. 30 platser bokade. Hotell Four Views Baia **** I Funchal. Snyggt hotell med fin utsikt över Funchalbukten, hamnen, katedralen och gamla staden. Poolområde med uppvärmd pool samt separat barnpool samt jacuzzi. Inkvartering i dubbelrum med frukost. Prisuppgifterna förhoppningsvis klara till mötet.

7 KYRKOR vecka 19 under planering

KALEVALA på ÅST lördag 5 oktober 2019. År 2019 fyller Finlands nationalepos Kalevala 170 år (första upplagan Kalewala 1835, Uusi Kalevala 1849) och finlands äldsta teater, Åbo Svenska Teater fyller 180 år (invigdes 1839). - - - Kalevala är vacker poesi och grym saga. Med hjälp av dockteater och vild koreografi gestaltas Kalevalas värld till Stora scenen 2019, på ett sådant sätt som ger runosången rättvisa och samtidigt känns modern och fräsch. Dramaturg Annina Enckell och regissör Jakob Höglund (regisserade också Stormskärs Maja 2015). Kapellmästare Heidi Wikar. Dockinstruktör Ari Ahlholm. Musiken, nyskriven, komponeras av Robert Kock medan sångtexterna är skrivna av Tobias Zilliacus. - - - Produktionen, som stöds av Svenska Kulturfonden, är kopplad till en specialutbildning, där två konstformer möts: musikteater och dockteater. - - - Pris ca 52 euro, anmälan senast på majmötet.

Asta 040 575 3120 / lindastae@gmail.com,
Rauni 040 520 4398 /rauni.schleutker@elisanet.fi
Aino 040 844 0698/ aino.mattsson42@gmail.com
Res och ha roligt!!!

RESEGRUPPEN ÖNSKAR FLERA MEDLEMMAR. TAG KONTAKT!

Pargasiternas bowlare på väg igen.

För ungefär två månader sedan gjorde vi en bowlingresa till Tallinn. Info om resan ingick i Parentesens septemhernummer samt på våra hemsidor.

Den här berättelsen handlar om vår traditionella tävlingsresa till Åland 9-10 oktober. Kl. 7.00 på morgonen samlades ca.20 deltagare med sitt pick och pack på Holger Bergmans gård ivriga att åka till Åland.

Denna gång var "Molle med fru" i bussen för att ta hand om färden. Med AmoreIIa kom vi till Mariehamn och fortsatte direkt från hamnen till "Arenan" för att spela. Våra motståndare var som många gånger förut pensionärer från MPF, d.v.s. medlemmar i Mariehamns Pensionärsförening. MPF-spelarnas ålder låg mellan 65 och 96 år! Här har vi något att sträva till! År 2017 vann vi, detta år blev det förlust, men det viktigaste är ändå att få träffa våra goda vänner varje år. Efter spelen åkte vi till Hotell Pommern där vi övernattade.

På kvällen hade vi en gemensam middag med våra värdar. Prisen till bästa spelare delades ut. Efter detta var det sviten som kallade. När morgonmålet var avklarat lämnade vi hotellet och fortsatte färden vidare.

Emedan vi var i Mariehamn så var det nästan ett måste att smaka på "Ålands pannkaka". Så vi styrde färden mot Smakbyn och njöt av denna goda delikatess.

Hemfärden med Molles buss till hamnen började. Grace tog oss till Åbo, och Molle rattade bussen till Pargas. Glada bowlare var hemma ca. 9.00. En dryg vecka senare var det dags för nästa vänskapsmatch. Då spelade vi mot W-46 Raisio den 18.10 i Pargas. Hälsningar Seppo. 0400-469192

Resultat från tävlingen i Mariehamn:

Åland.		Pargas	
Lundberg Bert	803	Björkroth Arvo	848
Nordberg Doris	799	Rajamäki Seppo	767
Johansson Eugen	712	Engman Torbjörn	761

”Recycle IT”, seniorer i lära hos juniorer

Återvinning uppmanas vi till då det gäller kläder, möbler, papper, gamla fönster och dörrar eller annat gods, men att återanvända kunskap och färdigheter har jag inte träffat på förut. Men kanske utbyta kunskap låter mera bekant och det är nog närmast det som rubriken här, Recycle, handlar om.

På oktobermötet presenterade Pasi Holmberg från FSU, Finlands Svenska Ungdomsförbund, ett nytt projekt. Ja det är så nytt sa han, att det inte finns i Finland tidigare och inte i hela världen. Pargas svenska pensionärer ombads anmäla sig som deltagare i kursen som går ut på att elever undervisar seniorer i användningen av IT, endast smarttelefoner eller plattor skulle användas, inte fasta datorer. Flera av föreningens medlemmar hörde av sig till Pasi, flera än han kunde ge plats åt i den här första kursen. 12 lyckliga seniorer fördelades på två kurser, en måndags- och en fredags grupp.

Eleverna, våra blivande lärare, var 6 flickor från årskurs 1 i Pargas svenska gymnasium. Flickorna hade utbildats av Pasi och de kunde räkna det som en godkänd kurs i skolan. Nu var de ivriga att börja undervisa oss seniorer i allt från grunderna i kopplingar, (mycket tekniskt och heter t.ex. hotspot), till att svara på våra frågor om allt från appar till nödtelefon. Varja senior fick sin egen lärarelev genom lottning och alla verkade nöjda. Eleverna var verkligen väl motiverade och utbildade, de upprepade och bad oss repetera sakerna så att de satt rätt.

Den dubbla betydelsen i Recycle, återanvändningen av kunskap i motsatt riktning, alltså från seniorerna till juniorerna, kommer sist i kursen.

Då är det vi som skall återge de unga kunskap om något vi upplevt eller erfarenheter och färdigheter vi samlat på oss i livet. Ungdomarna kan också komma med egna önskemål om hur något gjordes förr. Eleverna

skall sedan sammanställa det vi berättat/lärt dem i ett eget arbete, projekt, i skolan.

Dessutom får de ett diplom på att de är utbildade IT-handledare, vilket ger dem möjlighet att själva hålla kurser och förtjäna en slant. Smart!

Flera elev-lärare skall utbildas i en ny omgång kurser under vårterminen. För att förverkliga ett projekt av den här omfattningen behövs flera samarbetspartner. Nu är alltså Pargas svenska pensionärer och Pargas svenska gymnasium de aktiva, projektet stöds också av Pargas stad, Folkhälsan och Partel.

Dubbelglädje tror jag att vi alla seniorer känner, dels över själva kunskapen vi fått, men också över den glada samvaron med ungdomarna i deras egen miljö i skolan.

*Christina Stolpe
Seniorelev*

**DAGS FÖR VINTERDÄCK !
DÄCKSBYTEN ELLER FÖRMÅNLIGA NYA
DÄCK FÖR VINTERN**

**Nokias nyhet - Nokian uutuu
Hakkapeliitta 9**

**Däcksbyte 25€
Tvätt av däcken 5€**

**Förvaring av sommardäcken,
i vårt ringhotell**

**Industrigatan 22 - Teollisuuskatu 22
Tel: 040 5173063
pw-service@parnet.fi**

Vianor Partner

